

Dosarul nr.2r-13/23
2-21075422-01-2r-05012023

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud. V. Arhip)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, O. Cojocaru, A. Panov)

DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Borș împotriva Tatiane Railean, Nicolae Borș și Alexandru Borș, intervenient accesoriu notarul Oxana Negru cu privire la anularea actelor juridice și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean,

c o n s t a t ă:

La 20 mai 2021, Ion Borș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatiane Railean, intervenienți accesorii Nicolae Borș, Alexandru Borș și notarul Angela Dragomir, solicitând recunoașterea nulă a certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie, autentificat de notarul Angela Dragomir, înregistrat cu nr. 1147 din 08 februarie 2017, recunoașterea nulă a certificatelor de moștenitor legal nr. 1222 din 10 februarie 2017; nr. 1220 din 10 februarie 2017; nr. 1216 din 10 februarie 2017 și nr. 1218 din 10 februarie 2017, autentificate de notarul Angela Dragomir, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 15 iunie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, a fost schimbat statutul procesual al lui Nicolae Borș și Alexandru Borș din intervenienți accesorii în copârâți; s-a înlocuit intervenientul accesoriu notarul Angela Dragomir cu intervenientul accesoriu notarul Oxana Negru.

Prin hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, corectată prin încheierea din 19 octombrie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Borș; s-au recunoscut ca fiind nule certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie, autentificat de notarul Angela Dragomir, înregistrat cu nr. 1147 din 08 februarie 2017, certificatul de moștenitor legal nr. 1222 din 10 februarie 2017; certificatul de moștenitor legal nr. 1218 din 10 februarie 2017; certificatul de moștenitor legal nr. 1216 din 10 februarie 2017 și

certificatul de moștenitor legal nr. 1220 din 10 februarie 2017, autentificate de notarul Angela Dragomir; s-a încasat, în mod solidar, de la Tatiana Railean, Nicolae Borș și Alexandru Borș în beneficiul lui Ion Borș taxa de stat în cuantum de 3852 de lei.

La 03 iunie 2022, Tatiana Railean, reprezentată de avocatul Vladislav Negura, a înregistrat apel nemotivat împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată. Totodată, a anexat dovada de plată a taxei de stat în sumă de 375 de lei.

Prin încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean și s-a comunicat avocatului Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, despre necesitatea de a prezenta în cancelaria Curții de Apel Chișinău apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 2514,00 lei, fiind acordat un termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru lichidarea neajunsurilor; în caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în temeiul art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă; drept urmare a neexecutării și nelichidării neajunsurilor indicate în termenii stabiliți, s-a informat despre urmările art. 369 alin.(1¹) Cod de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării încheierii.

Prin încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cauza civilă a fost ridicată de la examinare în ordine de apel și s-a restituit primei instanțe pentru corectarea omisiunilor și greșelilor admise în hotărâre.

Prin încheierea din 19 octombrie 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, s-a corectat omisiunea și greșeală din dispozitivul hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

La 12 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.228) și tot la 12 octombrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.239), avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, a expediat apelul motivat împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel din încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău; s-a obligat Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul Trezoreriei de Stat, să restituie Tatiane Railean, taxa de stat achitată în mărime de 375 de lei, conform ordinului de încasarea numerarului din 03 iunie 2022.

La 12 decembrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.4), avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, adoptarea unei decizii prin care să fie stabilit ca fiind eronată achitată taxa de stat de Ion Borș la înaintarea acțiunii, precum și nu reprezintă valoarea reală a acțiunii, iar cererea de apel nu urmează a fi taxată cu taxa de stat indicată de instanța de apel, restituirea cauzei instanței de apel pentru examinarea cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, încheierea instanței de apel din 29 noiembrie 2022 este nefondată, emisă cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de procedură civilă și normelor materiale.

Contestarea legalității actelor notariale, prin recunoașterea nulității lor, se examinează în procedura Codului Administrativ, nefiind, în esență, acțiuni patrimoniale.

Cu referire la prevederile art.83 alin.(1), (2), art. 85 alin. (1) lit. a), art. 87 alin. (2) Cod de procedură civilă, art. 3 pct. 1 lit. j) din Legea nr. 1216 din 03 decembrie 1992 taxei de stat, recurenta a indicat că, valoarea acțiunii este 00.00 lei, fiind un litigiu nepatrimonial, urmând a fi examinat în procedura Codului Administrativ, corespunzător, conform legii, la depunerea cererii de chemare în judecată nu urma a fi achitată taxa de stat, corespunzător, nici la depunerea cererii de apel nu urma să fie achitată taxa de stat. Astfel, nu trebuia să solicite scutirea totală sau parțială de la plata taxei de stat, iar instanța de apel urma să verifice valoarea acțiunii și, corespunzător, să stabilească, că suma de 3852 de lei, achitată de reclamantul (intimatul) Ion Borș, la depunerea cererii de chemare în judecată cu titlu de taxă de stat, nu corespunde valorii acțiunii și este o sumă achitată nejustificat și eronat. Astfel, suma de 2889 de lei pretinsă de instanța de apel a fi achitată de apelantă cu titlu de taxă de stat, nu este justificată. Corespunzător, încheierea instanței de apel este emisă cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de procedură civilă și normelor materiale și îi dreptul la un proces echitabil (art. 6 CEDO) și îngrădește dreptul, garantat de art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților la data de 05 ianuarie 2023, inclusiv notarului prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.11).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea de restituire a cererii de apel în data de 29 noiembrie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 12 decembrie 2022, ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că, hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, în prezenta cauza civilă, a fost atacată cu apel de către avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, depunând în acest sens apelul nemotivat la data de 03 iunie 2022 (Vol.I, f.d.195).

În conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea

este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean și s-a comunicat avocatului Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, despre necesitatea de a prezenta în cancelaria Curții de Apel Chișinău apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 2514,00 lei, fiind acordat un termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru lichidarea neajunsurilor; în caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în temeiul art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă; drept urmare a neexecutării și nelichidării neajunsurilor indicate în termenii stabiliți, s-a informat despre urmările art. 369 alin.(1¹) Cod de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării încheierii (Vol.I, f.d.213-215).

Prin încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cauza civilă a fost ridicată de la examinare în ordine de apel și s-a restituit primei instanțe pentru corectarea omisiunilor și greșelilor admise în hotărâre (Vol.I, f.d.216-218).

Prin încheierea din 19 octombrie 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, s-a corectat omisiunea și greșeală din dispozitivul hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași (Vol.I, f.d.225).

La 12 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.228) și tot la 12 octombrie 2022, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.239), avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, a expediat apelul motivat împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Vladislav Negura, în interesele Tatiane Railean, împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel din încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău; s-a obligat Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul Trezoreriei de Stat, să restituie Tatiane Railean, taxa de stat achitată în mărime de 375 de lei, conform ordinului de încasarea numerarului din 03 iunie 2022 (Vol.I, f.d.240-243).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel, având în vedere neîndeplinirea integrală în termen a indicațiilor instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, din motivele ce succed.

Instanța de apel în încheierea de restituire a cererii de apel ca urmare a neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, a punctat că, în termenul acordat de către instanță pentru lichidarea neajunsurilor, partea apelantă nu a înlăturat integral

neajunsurile menționate și anume nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat, precum nici nu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

Colegiul reiterează că, partea apelantă a avut un termen de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel, acordat prin încheierea din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care a fost expediată la adresa electronică a avocatului Vladislav Negura (Vol.I, f.d.219-220).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În altă ordine de idei, deși, prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelantului de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art.365 Cod de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, partea apelantă a eludat de a prezenta dovada de plată a taxei de stat în cuantumul prevăzut de lege.

Cu referire la argumentele avocatului recurente, Vladislav Negura, precum că, la înaintarea acțiunii intimatul Ion Borș eronat a achitat taxa de stat, în condițiile în care litigiul dat urmează a fi examinat prin prisma prevederilor Codului Administrativ, este unul nepatrimonial și nu se impune cu taxă de stat, inclusiv la depunerea cererii de apel, Colegiul menționează că, litigiul este inițiat de unul din moștenitorii defunctului Vasile Borș împotriva celorlalți moștenitori, care dețin certificatele de moștenitori legali eliberate de notarul public Angela Dragomir, contestate în cauza dată, precum și este contestat certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie pe numele Tatiane Railean, eliberat de același notar.

Conform art. 63 alin. (1) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, actele și acțiunile notarului pot fi contestate în instanțele de judecată de drept comun conform competenței stabilite de lege. Până la anularea de către instanța de judecată, actul notarial atacat se prezumă veridic și legal.

În virtutea art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, instanța de apel corect a conchis că, partea apelanta nu a îndeplinit integral indicațiile instanței de apel și nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat în cuantumul dispus, în condițiile în care la depunerea cererii de apel inițiale a achitat doar suma de 375 de lei cu titlu de taxă de stat, precum nici nu a solicitat prelungirea termenului de procedură în virtutea art. 115 Cod de procedură civilă.

Or, la caz, litigiul este unul patrimonial, iar în conformitate cu art. 83 alin.(2) Cod de procedură civilă, în acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

De asemenea, instanța de apel justificat a menționat despre lipsa unei solicitări a părții apelante cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, iar argumentele avocatului recurente la acest capitol sunt neîntemeiate, având în vedere că, litigiul este unul patrimonial. Or, partea apelanta este în drept, după caz, de a solicita scutirea de la plata taxei de stat cu prezentarea probelor relevante în acest sens sau prelungirea termenului de procedură pentru îndeplinirea indicațiilor instanței de apel, ceea ce la caz nu s-a efectuat.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Colegiul evidențiază că, instanța de apel corect a punctat că, partea apelantă în termenul acordat nu a îndeplinit integral indicațiile instanței de apel, adică nu a achitat taxa de stat la depunerea cererii de apel în cuantumul prevăzut de lege, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, accentuat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că partea recurentă și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale.

La caz, nu poate fi pretinsă încălcarea dreptului la un proces echitabil, precum și îngrădirea dreptului de acces liber la justiție, în situația în care instanța de apel a întreprins măsurile prevăzute de lege prin comunicarea încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel avocatului părții apelante la adresa de email indicată de apelant în cererea de apel, acordând posibilitatea părții recurente de a-și realiza drepturile procedurale.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Din considerentele redate, având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Vladislav Negura, în interesele Tatianeii Railean.

Se menține încheierea din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Borș împotriva Tatianeii Railean, Nicolae Borș și Alexandru Borș, intervenient accesoriu notarul Oxana Negru cu privire la anularea actelor juridice și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat